

1. TOEPASSINGSGBIED

Reikwijdte:

Deze procedure is van toepassing en is bedoeld voor alle medewerkers die verantwoordelijk zijn voor het afnemen van diagnostisch (monster)materiaal.

Instructies over afnameactiviteiten van (monster)materiaal blijven beperkt tot informatie en advies voor de afnemer over, indien relevant, hoeveelheid monstermateriaal dat moet worden afgenomen, het soort fixatief en de monsterpotjes/- containers waarin het materiaal moet worden opgevangen en aangeboden.

Alle procedures die m.b.t. een patiënt worden uitgevoerd, behoeven 'informed consent' van de patiënt.

Toepassingsgebied:

Bij het afnemen van patiëntmateriaal t.b.v. een aanvraag voor de klinisch pathologisch onderzoek is het van essentieel belang om het materiaal op de juiste manier af te nemen, te behandelen en te vervoeren naar de het laboratorium.

Het is van belang dat het monstermateriaal veilig en binnen afzienbare tijd naar het laboratorium wordt gebracht of vervoerd, en wel zodanig dat de samenstelling en toestand waarin het monster verkeert, zo stabiel mogelijk blijft.

Patiëntmateriaal of monstermateriaal t.b.v. de klinische pathologie wordt in deze en andere procedures ook wel 'materiaal' genoemd.

2. DEFINITIES EN TERMEN

Definitie en/of termen	Verklaring
Informed consent	<p>Instemmingsverklaring van de patiënt m.b.t. nader gebruik van zijn/haar patiëntgegevens en/of nader gebruik van zijn/haar lichaamsmateriaal</p> <p>1. <i>In het kader van de Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst (WGBO) betekent het: op basis van gerichte informatie verkregen toestemming van de patiënt – of zijn wettelijk vertegenwoordiger of door de patiënt schriftelijk gemachtigde – om een onderzoek te doen of een medische behandeling uit te voeren.</i></p> <p>2. <i>In het kader van wetenschappelijk onderzoek: op vrijwillige basis (bij voorkeur) schriftelijk verkregen toestemming van de patiënt – of zijn wettelijk vertegenwoordiger of door de patiënt schriftelijk gemachtigde – voor deelname aan een wetenschappelijk onderzoek of interventieprogramma. Voorwaarde is dat voldoende informatie is verschaft over doel, methoden, procedures, risico's van het onderzoek, niet tot de persoon herleidbare publicatievorm en, indien van toepassing, over de graad van onzekerheid van de uitkomst. Ook moet duidelijk zijn dat betrokkene de informatie over het onderzoek of programma heeft begrepen.</i></p> <p><i>Onder stringente voorwaarden zoals aangegeven in de WGBO mogen patiëntgegevens voor medisch-wetenschappelijk onderzoek of statistiek worden gebruikt, zonder dat daarvoor toestemming van betrokkene nodig is.</i></p>

3. BEVOEGDHEDEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Aanvragend arts:
Medewerkers Zuyderland
Klinisch patholoog:
Unitmanager:

Afnemen van diagnostisch materiaal
Behandeling en transport van diagnostisch materiaal
professioneel
organisatorisch en hiërarchisch

4. WERKWIJZE

Informatie en instructie over het aanvragen van een onderzoek voor klinische pathologie en over het invullen van het aanvraagformulier zijn te vinden op de website van het laboratorium KP en in de documenten "[Aanvraag voor klinische pathologie, informatie voor artsen en patiënten](#)" en "[Aanvraagformulieren KP; Instructie voor aanvragers](#)".

4.1 Aanvraag en aanvraagformulier

Elke aanvraag voor klinisch pathologisch onderzoek dient te allen tijde te gebeuren d.m.v. een geschreven of elektronische aanvraag en kan alleen maar worden gedaan door een arts, arts assistent of nurse practitioner.

4.2 Instructie voorbereiden patiënt

Dit is de verantwoordelijkheid voor de aanvrager of de 'afnemer' van het materiaal. De afnemer bepaald hoe het materiaal afgenomen wordt bij de patiënt. Medewerkers van de afdeling klinische pathologie kunnen voor advies en ondersteuning gevraagd worden.

4.3 Verschillende soorten van materialen/ materiaalstromen

Binnen de klinische pathologie zijn er verschillende soorten van materiaalstromen te definiëren:

- Histologie
 - Regulier
 - BVO darmkanker
- Cytologie
 - Cervix-/ baarmoederhalskanker
 - Algemeen
- Obductie
 - Lichaam
 - Schedel

Elke aanvraag heeft zijn eigen aanvraagformulier en zijn eigen inzendinginstructies.

4.4 Inzendinginstructies voor de verschillende materiaalstromen

Voor onderstaande onderzoeken is een uitgebreide inzendinginstructie beschikbaar, zie paragraaf 5.

Histologie

- Materiaal op formaline of Sensofix
- Materiaal voor immunofluorescentie (IF)
- Vers materiaal / Spoed

Cytologie

- FNA punctie solide laesies
- Pleuravocht, pericardvocht en ascites
- Liquor
- Cystevocht
- Tepelvocht
- Gewrichtsvocht
- Urine en blaasspoeling
- Long: spoeling, brush, BAL
- Sputum
- Vagina- en vulva uitstrijk
- Cervix uitstrijk

4.5 **Labelen van de potjes/ containers en aanvraagformulier**

Alle monsterpotjes en containers, in combinatie met het aanvraagformulier, moeten op een dusdanige manier voorzien worden van labels of stickers dat een ondubbelzinnige koppeling tot stand wordt gebracht met de patiënt van wie ze zijn afgenomen

4.6 **Tijd van afname materiaal**

De afnametijd is niet altijd relevant, maar voor de kwaliteit van het onderzoek is het soms van belang om de tijd van afname van het materiaal te weten. Dit geldt met name voor 'vers' materiaal en CITO aanvragen.

4.7 **Medische informatie**

Medische informatie die relevant is voor of van invloed is op het uitvoeren van het onderzoek of de interpretatie van de resultaten moeten bij de aanvraag op het aanvraagformulier vermeld worden door de aanvrager. Bijvoorbeeld de historie van de toediening van medicijnen of de behandeling(en) die de patiënt ondergaan heeft.

4.8 **Opslagcondities**

Als het materiaal niet direct naar het laboratorium vervoerd kan worden dan dient het materiaal op een juiste manier tijdelijk opgeslagen/geconserveerd te worden, om achteruitgang in kwaliteit van materiaal te voorkomen. Dit geldt met name voor 'vers' materiaal en CITO aanvragen.

Vers materiaal (weefsel) :

- Vochtig houden op een gaasje met fysiologisch zout en koel bewaren, bij voorkeur in een koelkast
- In koelkast plaatsen

Vers cytologisch materiaal:

- In koelkast plaatsen voor maximaal 72 uren.

Materiaal op formaline of ander fixatief

- Kan bij kamertemperatuur bewaard worden.

5. **BIJBEHORENDE DOCUMENTEN EN FORMULIEREN**

- [Aanvraag voor klinische pathologie, informatie voor artsen en patiënten](#)
- [Aanvraagformulieren KP; Instructie voor aanvragers](#)
- [Inzendinstructie histologie, materiaal op formaline en Sensofix](#)
- [Inzendinstructie histologie, materiaal voor IF-onderzoek](#)
- [Inzendinstructie histologie, vers materiaal](#)
- [Inzendinstructiecytologie, FNA punctie solide laesies](#)
- [Inzendinstructie cytologie, pleuravocht, pericardvocht en ascites](#)
- [Inzendinstructie cytologie, liquor](#)
- [Inzendinstructie cytologie, cystevocht](#)
- [Inzendinstructie cytologie, tepelvocht](#)
- [Inzendinstructie cytologie, gewrichtsvocht](#)
- [Inzendinstructie cytologie, urine en blaasspoeling](#)
- [Inzendinstructie cytologie, long: spoeling, brush, BAL](#)
- [Inzendinstructie cytologie, sputum](#)
- [Inzendinstructie cytologie, vagina- en vulva uitstrijk](#)
- [Inzendinstructie cytologie, cervix uitstrijk](#)
- [Postzendingen, inzendinginstructie \(monster\)materiaal t.b.v. de klinische pathologie](#)

6. **LITERATUUR**

n.v.t.

7. **BIJLAGEN**

n.v.t.